

Bruxelles, 10.10.2017
COM(2017) 587 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

cu privire la planurile naționale de acțiune ale statelor membre și la progresele înregistrate în punerea în aplicare a Directivei 2009/128/CE privind utilizarea durabilă a pesticidelor

1. INTRODUCERE

UE beneficiază de cel mai strict sistem din lume de autorizare și control al pesticidelor¹. În pofida acestui lucru, în societatea noastră există o puternică dorință de a trece la o producție alimentară durabilă și de a reduce sau chiar de a interzice utilizarea pesticidelor. În acest context, ca parte din sistemele moderne de producție, agricultura durabilă este unul dintre obiectivele de dezvoltare ale ONU, iar promovarea utilizării durabile a pesticidelor este una dintre acțiunile importante asumate de UE în sprijinul realizării Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă a ONU².

Strategia tematică privind utilizarea durabilă a pesticidelor din 2006³ a condus la adoptarea unui nou cadru legislativ privind aprobarea și utilizarea pesticidelor⁴. Acesta include un cadru strict pentru aprobarea substanțelor active de către Comisia Europeană și autorizarea produselor fitosanitare de către statele membre, care, dacă sunt folosite în conformitate cu condițiile autorizate de utilizare, nu au efecte nocive dovedite asupra sănătății umane și asupra sănătății animalelor și nu produc efecte inacceptabile asupra mediului⁵. Sistemul strict de introducere pe piață a dus la o reducere cu aproximativ 50 % a numărului de substanțe active aprobate⁶. Controalele privind comercializarea și utilizarea pesticidelor sunt menite să garanteze că pesticidele autorizate sunt comercializate și utilizate în conformitate cu aceste condiții. Plantele tratate cu pesticide autorizate conform etichetei produsului pot fi comercializate și consumate ca alimente sigure, cu reziduuri de pesticide care respectă limitele maxime de reziduuri (LMR) ale UE⁷.

Directiva 2009/128/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind utilizarea durabilă a pesticidelor⁸ (denumită în continuare „directiva”), adoptată la 21 octombrie 2009 ca parte a acestei strategii, prevede o serie de acțiuni menite să conducă la o utilizare durabilă a pesticidelor în UE, prin reducerea riscurilor și a efectelor utilizării pesticidelor asupra sănătății umane și asupra mediului, precum și prin promovarea utilizării gestionării integrate a dăunătorilor (IPM - *Integrated Pest Management*) și a abordărilor și tehnicilor alternative, cum ar fi alternativele nechimice la pesticide.

Statelor membre li s-a cerut să adopte planuri naționale de acțiune (PNA) pentru punerea în aplicare a directivei pentru prima oară în noiembrie 2012. Aceste planuri ar trebui să cuprindă obiective cantitative, ținte, măsurători și calendare pentru reducerea riscurilor și efectelor

---

¹ În cadrul prezentului raport, termenul „pesticide” se referă la produse fitosanitare, inclusiv erbicide, fungicide și insecticide utilizate pentru protecția plantelor.

² http://ec.europa.eu/europeaid/file/50450/download_en?token=KLkUmH5y

³ COM/2006/0372 Comunicarea Comisiei către Consiliu, către Parlamentul European, către Comitetul Economic și Social European și către Comitetul Regiunilor - O strategie tematică privind utilizarea durabilă a pesticidelor.

⁴ Conform definiției din Directiva 2009/128/CE (la articolul 3), pesticidele se referă fie la produse fitosanitare, fie la produse biocide. În prezent, directiva se aplică numai produselor fitosanitare (articolul 2). În cadrul prezentului raport, termenul „pesticide” se folosește în înțelesul său obișnuit, însă raportul nu se referă la produsele biocide.

⁵ Regulamentul (CE) nr. 1107/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009 privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare și de abrogare a Directivelor 79/117/CEE și 91/414/CEE ale Consiliului, JO L 309, 24.11.2009, p. 1-50.

⁶ <http://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/public/?event=homepage&language=RO>

⁷ Regulamentul (CE) nr. 396/2005 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 februarie 2005 privind conținuturile maxime aplicabile reziduurilor de pesticide din sau de pe produse alimentare și hrana de origine vegetală și animală pentru animale și de modificare a Directivei 91/414/CEE, JO L 70, 16.3.2005, p. 1-16.

⁸ Directiva 2009/128/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 octombrie 2009 de stabilire a unui cadru de acțiune comunitară în vederea utilizării durabile a pesticidelor, JO L 309, 24.11.2009, p. 71-86.

utilizării pesticidelor. Regulamentul privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare cuprinde și el mai multe prevederi legate de directivă, printre care facilitarea aprobării rapide a substanțelor care prezintă un risc redus și utilizarea produselor respective cu respectarea principiilor IPM.

Directiva identifică măsuri specifice pe care statele membre au obligația să le includă în planurile lor în vederea unei puneri în aplicare corespunzătoare. Principalele acțiuni se referă la formarea utilizatorilor, a consilierilor și a distribuitorilor, la inspectarea echipamentelor de aplicare a pesticidelor, la interzicerea pulverizării aeriene, la limitarea utilizării pesticidelor în zone sensibile, precum și la informarea și sensibilizarea cu privire la riscurile asociate pesticidelor. Un punct foarte important al directivei îl reprezintă promovarea IPM, ale cărei principii generale sunt prezentate în anexa III la directivă. Termenele stabilite de directivă pentru punerea în aplicare a tuturor măsurilor de mai sus s-au încadrat în perioada noiembrie 2011 - noiembrie 2016. Începând din noiembrie 2016 (când inspectarea echipamentelor de aplicare a pesticidelor a devenit obligatorie), statele membre au obligația de a pune în aplicare toate măsurile relevante din directivă.

Comisia a instituit un grup de lucru cu statele membre, care se întrunește cu regularitate pentru a discuta punerea în aplicare a directivei și pentru a face schimb de bune practici.

Prezentul raport răspunde cerințelor de raportare de la articolul 4 alineatul (3) și de la articolul 16 din directivă. Potrivit articolului 4 alineatul (3), Comisia are obligația de a prezenta Parlamentului European și Consiliului un raport privind planurile naționale de acțiune comunicate de statele membre, iar articolul 16 prevede obligația de a prezenta rapoarte privind progresul înregistrat în ceea ce privește punerea în aplicare a directivei.

Prezentul raport se bazează pe patru surse de informare:

- Evaluarea de către Comisie a planurilor naționale de acțiune, încheiată în 2015.
- Două serii de audituri privind pesticidele, efectuate în perioada 2012-2014 și, respectiv, 2015-2016, prima privind controalele în domeniul produselor fitosanitare⁹ și a doua privind comercializarea și utilizarea pesticidelor¹⁰; auditurile s-au axat, printre altele, pe anumite aspecte legate de punerea în aplicare a directivei.
- O anchetă și un chestionar¹¹ trimise în 2016 tuturor statelor membre pentru o trecere în revistă actualizată a progreselor înregistrate cu privire la punerea în aplicare a planurilor de acțiune.
- Vizitele de informare efectuate în șase state membre în 2017¹², destinate să investigheze progresul general realizat în ceea ce privește punerea în aplicare a directivei. Statele membre vizitate au fost alese astfel încât să acopere o secțiune de diferite state membre și de diferite regiuni geografice. Pe lângă rapoartele de misiune individuale, principalele constatări ale celor șase misiuni vor fi publicate într-un raport de sinteză mai târziu în cursul acestui an și vor cuprinde o analiză mai detaliată a rezultatelor chestionarului menționat anterior, inclusiv exemple de bune practici privind punerea în aplicare identificate de către statele membre.

---

⁹ http://ec.europa.eu/food/audits-analysis/overview_reports/details.cfm?rep_id=79

¹⁰ http://ec.europa.eu/food/audits-analysis/overview_reports/details.cfm?rep_id=109

¹¹ Informațiile și datele furnizate ca răspuns la această anchetă au fost incomplete, astfel că rezultatele necesită o explorare mai aprofundată, împreună cu statele membre. Regatul Unit nu a răspuns la chestionar, dar a furnizat ulterior informații cu privire la anumite subiecte. În răspunsurile furnizate de Bulgaria, România, Grecia și Franța, anumite date au lipsit.

¹² Germania, Țările de Jos, Italia, Danemarca, Polonia, Suedia.

Planurile naționale de acțiune (PNA), rapoartele Comisiei, inclusiv rapoartele de audit, precum și rapoartele de sinteză sunt disponibile pe site-ul Comisiei dedicat utilizării durabile a pesticidelor, la adresa https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/sustainable_use_pesticides_en

2. PLANURILE NAȚIONALE DE ACȚIUNE

Articolul 4 din directivă prevede obligația statelor membre de a adopta prima rundă de planuri naționale de acțiune și de a le comunica Comisiei și celorlalte state membre până la 26 noiembrie 2012. Aceste planuri ar trebui reexaminat cel puțin o dată la cinci ani. Ele ar trebui să stabilească obiective cantitative, ținte, măsuri și calendare în vederea reducerii riscurilor și efectelor utilizării pesticidelor asupra sănătății umane și asupra mediului. Toate statele membre au adoptat aceste planuri¹³, în multe cazuri însă cu întârzieri considerabile. Planurile au fost comunicate Comisiei și au fost puse la dispoziție în limba engleză pe site-ul Comisiei¹⁴.

Planurile naționale de acțiune constituie baza controalelor efectuate de statele membre cu privire la respectarea directivei, însă există o mare diversitate în ceea ce privește exhaustivitatea și domeniul lor de aplicare. Statele membre ar trebui să își îmbunătățească semnificativ planurile pentru a rectifica lacunele identificate mai jos și pentru a stabili ținte mai precise și măsurabile.

Statele membre au avut puncte de pornire diferite pentru elaborarea planurilor lor naționale de acțiune. Șapte dintre ele aveau deja planuri de acțiune elaborate, în vreme ce, pentru toate celelalte, acesta a fost primul plan de acțiune. Până în prezent, numai Franța și Lituania au produs un PNA revizuit. Nivelul de punere în aplicare al planurilor de acțiune va fi mai clar după ce toate statele membre își vor încheia procesul de revizuire și vor comunica rezultatele Comisiei.

PNA reflectă într-o lumină pozitivă eforturile depuse de statele membre pentru pregătirea lor. Cu toate acestea, există mari diferențe în ceea ce privește modul exact în care statele plănuiesc să pună în aplicare măsurile prevăzute la articolele 5-15 din directivă. În majoritatea cazurilor, nu au fost acoperite toate aspectele prevăzute de articolele respective. Planurile tratează pe larg unele domenii, de exemplu testarea echipamentelor de aplicare a pesticidelor și formarea utilizatorilor de pesticide, dar multe dintre ele furnizează prea puține detalii în alte domenii, cum ar fi pulverizarea aeriană, informațiile oferite publicului și colectarea de informații cu privire la cazurile de intoxicații.

PNA-urile sunt, de asemenea, prea puțin coerente în ceea ce privește stabilirea de obiective cantitative, de ținte, de măsurători și de calendare pentru diferitele domenii de acțiune. În unele domenii, cum ar fi testarea echipamentelor de aplicare a pesticidelor, planurile sunt excelente, majoritatea stabilind ținte concrete pentru a atinge o respectare deplină a dispozițiilor. Pe de altă parte, majoritatea statelor membre nu și-au stabilit ținte și calendare pentru măsurile de protecție a mediului acvatic împotriva poluării cu pesticide.

¹³ Directiva nu prevede un format pentru prezentarea planurilor naționale de acțiune și, din acest motiv, planurile comunicate Comisiei nu sunt întru totul comparabile. În unele cazuri, acestea nu cuprind toate măsurile naționale adoptate în vederea punerii în aplicare a directivei. Domeniul de aplicare al evaluării planurilor de către Comisie s-a limitat la planurile propriu-zise, astfel că măsurile care nu au fost incluse în planuri nu au putut fi luate în considerare.

¹⁴ https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/sustainable_use_pesticides_en

În plus, în circa 80 % dintre cazuri, planurile de acțiune nu specifică modul în care se va măsura atingerea țintelor sau a obiectivelor. Absența unor ținte clar măsurabile face dificilă evaluarea progresului punerii în aplicare și identificarea domeniilor în care sunt necesare acțiuni suplimentare.

Douăzeci și unu de state membre¹⁵ au raportat ținte de reducere a riscurilor, iar 9¹⁶ utilizează ținte de reducere. Numai cinci state membre și-au stabilit ținte măsurabile, dintre care patru¹⁷ vizează reducerea riscurilor, iar unul¹⁸ vizează reducerea utilizării. Principala țintă a planului național de acțiune francez este de a reduce utilizarea pesticidelor cu 50 % până în 2025, cu un prim obiectiv intermediar de 25 % până în 2020, pentru a reduce astfel riscurile și efectele asupra sănătății umane și asupra mediului. Exemple bune de ținte de reducere a riscurilor se pot întâlni în Germania, în Țările de Jos¹⁹, în Finlanda și în Danemarca, țări care au elaborat indicatori de reducere a riscurilor pe baza clasificării gradului de pericol al pesticidelor, pesticidele cu risc ridicat având o pondere mai mare.

Toate PNA-urile includ unele măsuri de promovare a IPM, în special pentru a încuraja disponibilitatea orientărilor în materie de IPM, și asigurarea de formare sau de ferme demonstrative. Cu toate acestea, planurile nu precizează cum poate fi măsurată aplicarea IPM de către fermieri, nu stabilesc ținte sau nu arată cum va fi asigurată punerea în aplicare. IPM este un element de bază la directivei, iar punerea în aplicare a IPM este mijlocul menit să ducă la reducerea dependenței de utilizarea pesticidelor în agricultura durabilă, astfel încât lipsa unor pași clari, care să poată fi evaluați, măsurați și aplicați cu consecvență este un domeniu în care pot fi aduse îmbunătățiri semnificative în cadrul revizuirilor în curs ale planurilor naționale de acțiune de către statele membre.

3. PUNEREA ÎN APLICARE A DIRECTIVEI

3.1. FORMAREA ȘI CERTIFICAREA

Articolul 5 din directivă impune statelor membre să instituie sisteme de formare și certificare pentru utilizatorii profesioniști, distribuitori și consilieri în domeniul utilizării pesticidelor. Articolul 6 prevede obligația ca statele membre să se asigure că distribuitorii au suficienți angajați posesori ai unui certificat de tipul celui menționat la articolul 5. Acesta le impune, de asemenea, statelor membre să limiteze vânzările de pesticide autorizate în vederea unei utilizări profesionale la posesorii de certificate de tipul celui menționat la articolul 5. În sfârșit, articolul 6 prevede că statele membre trebuie să le solicite distribuitorilor care vând pesticide utilizatorilor neprofesioniști să furnizeze informații generale cu privire la riscurile pentru sănătatea umană și mediu asociate utilizării pesticidelor.

Global, se constată un bun nivel de respectare a dispozițiilor în domeniul formării și certificării utilizatorilor profesioniști, distribuitorilor și consilierilor. Cu toate acestea, nu există date exacte privind numărul total de operatori profesioniști în acest domeniu și, prin urmare, nu este sigur că toți operatorii au beneficiat de formare.

¹⁵ Spania, Republica Cehă, Cipru, Estonia, Belgia, Suedia, Finlanda, Germania, Ungaria, Polonia, Letonia, Italia, Portugalia, Croația, Austria, Danemarca, Lituania, România, Slovacia, Irlanda și Franța.

¹⁶ Luxemburg, Slovenia, Cipru, Belgia, Finlanda, Ungaria, Polonia, Germania și Franța.

¹⁷ Belgia, Danemarca, Grecia și Germania.

¹⁸ Franța.

¹⁹ În Țările de Jos, acestea nu au fost incluse în PNA.

Douăzeci și șase²⁰ de planuri naționale de acțiune abordează furnizarea de formare profesională, dar unsprezece dintre acestea nu oferă suficiente detalii²¹.

Punerea în aplicare a cerințelor privind formarea a fost evaluată în cursul auditurilor Comisiei în 19 state membre în perioada 2012-2014 și în cursul vizitelor de informare în șase state membre în 2017 (în ambele cazuri, au fost vizitate 5). În 3 din cele 20 de state membre vizitate, sistemele de formare pentru fermieri existau deja înainte de adoptarea directivei, iar după intrarea în vigoare a acesteia au fost extinse la alte grupuri, cum ar fi distribuitorii.

Toate statele membre (cu excepția Luxemburgului) instituiseră deja sisteme de formare și certificare până la termenul prevăzut, 26 noiembrie 2013; în răspunsul la chestionarul din 2016, statele membre au raportat formarea a aproape patru milioane de operatori profesioniști. În șase state membre²², s-au înregistrat întârzieri în ceea ce privește formarea și certificarea operatorilor. În plus, trei state membre²³ nu au furnizat deloc date. Conform unei anchete privind structura fermelor²⁴, există aproximativ 10 milioane de exploatații agricole în Europa, dintre care numai 0,3 milioane sunt operatori de mari dimensiuni, care exploatează 50 % din suprafața agricolă utilizabilă totală. Cursurile de formare durează de obicei între 2 și 4 zile, în funcție de tipul de operator și de experiența anterioară, iar operatorii care au beneficiat de formare primesc un certificat, care este necesar pentru a putea cumpăra pesticide pentru uz profesional.

În cazul celor șase state membre vizitate de Comisie în 2017, această cerință a fost inclusă în sfera de aplicare a controalelor oficiale efectuate în exploatațiile agricole de către autoritățile competente, iar ratele de conformare au fost de peste 95 % în cinci dintre cele șase state membre²⁵. Cu toate acestea, ținând seama de răspunsurile la chestionar, a fost identificată o problemă, și anume că, în cinci state membre²⁶, sistemele de certificare nu acoperă consilierii în materie de gestionare a dăunătorilor. În plus, în Țările de Jos, consilierii, care nu sunt direct implicați în vânzarea de pesticide, nu au obligația de a fi certificați, însă această țară plănuiește să își revizuiască legislația națională în domeniu pentru a o aduce în conformitate cu directiva.

Toate statele membre au instituit restricții privind vânzarea pesticidelor către utilizatorii neprofesionali, cum ar fi grădinarii amatori. De exemplu, în unele state membre, pesticidele destinate utilizatorilor neprofesionali nu pot fi cumpărate liber și trebuie păstrate, în magazine, în spatele teșghelei.

Comisia a organizat, în 2015 și 2016, douăsprezece cursuri în cadrul programului „O formare mai bună pentru o hrană mai sigură”²⁷ pentru experții din statele membre; cursurile au acoperit mai multe elemente ale directivei, printre care formarea operatorilor. Cursul a fost

---

²⁰ Planurile Belgiei și Danemarcei nu cuprind referințe sau obiective de formare și certificare a operatorilor.

²¹ Austria, Republica Cehă, Franța, Germania, Grecia, Letonia, Lituania, Țările de Jos, România, Slovacia și Slovenia.

²² Italia, Republica Cehă, Estonia, Lituania, Slovacia și Malta.

²³ Bulgaria, Ungaria și România.

²⁴ http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Farm_structure_survey_2013_-_main_results#Agricultural_holdings

²⁵ Danemarca, Germania, Țările de Jos, Polonia, Suedia.

²⁶ Danemarca, Finlanda, Ungaria, Suedia și Regatul Unit.

²⁷ https://ec.europa.eu/food/safety/btsf_en

menit să asigure un nivel înalt și coerent de înțelegere a realizării punerii în aplicare și a oferit o bună ocazie de schimb de bune practici. Au participat toate cele 28 de state membre și au fost formate circa 338 de persoane.

3.2. INTOXICAȚIILE CU PESTICIDE

Articolul 7 alineatul (2) din directivă impune statelor membre să instituie sisteme de colectare a informațiilor privind cazurile de intoxicații acute cu pesticide, precum și privind evoluția unei intoxicații cronice, dacă este necesar, în rândul grupurilor care ar putea fi expuse periodic la pesticide, cum ar fi operatorii, lucrătorii din sectorul agricol sau populația din zonele de aplicare a pesticidelor.

Deși statele membre au, în general, sisteme de colectare de informații privind intoxicațiile acute cu pesticide, acuratețea datelor și utilizarea lor au fost puse sub semnul întrebării. Sistemele de colectare a informațiilor privind intoxicațiile cronice nu sunt implementate pe scară largă.

Optsprezece PNA descriu sistemele de colectare a informațiilor privind cazurile de intoxicații acute cu pesticide din statele membre respective, în timp ce patru dintre acestea descriu doar colectarea datelor privind intoxicațiile cronice. Restul planurilor nu oferă niciun fel de detalii specifice în acest domeniu.

Această temă nu a fost abordată în cursul auditurilor efectuate de Comisie în 19 state membre în perioada 2012-2014, informațiile disponibile provenind din răspunsurile la chestionarul din 2016 transmise de statele membre și din misiunile de informare efectuate în șase state membre în 2017.

Pe baza răspunsurilor la chestionarul din 2016, s-au colectat informații specifice cu privire la cazurile de intoxicații acute cu pesticide din toate statele membre, în afară de cinci. Numărul de cazuri de intoxicație acută cu pesticide raportate variază considerabil între statele membre, iar autoritățile au exprimat îndoieli cu privire la acuratețea datelor. Spre exemplu, în Suedia, datele înregistrate se referă la numărul de întrebări primite, și nu la numărul de cazuri de intoxicare. Zece state membre²⁸ dispun de sisteme dedicate de colectare de date cu privire la intoxicațiile cronice. În restul de 17 state membre, intoxicațiile cronice nu sunt monitorizate sistematic. Statele membre au subliniat faptul că este deosebit de dificil să colecteze informații privind evoluția intoxicațiilor cronice, la fel cum este foarte dificil să se facă legătura între simptomele clinice și expunerea la pesticide, care este posibil să fi avut loc cu mai mulți ani înainte.

Pentru a îmbunătăți comparabilitatea informațiilor, articolul 7 alineatul (3) din directivă prevede că Comisia trebuie să elaboreze, în cooperare cu statele membre, un document strategic de îndrumare privind monitorizarea și controlul impactului utilizării pesticidelor asupra sănătății umane și asupra mediului. Comisia intenționează să finalizeze acest document de îndrumare până la sfârșitul anului 2017. În continuare, se are în vedere instaurarea unui sistem de colectare de informații cu privire la suspiciunile de intoxicații cu pesticide, conform dispozițiilor de la articolul 24 alineatul (4) litera (b) din Regulamentul (UE) 2017/625.

²⁸ Republica Cehă, Estonia, Lituania, Țările de Jos, Slovacia, Ungaria, Polonia, Germania, Franța și Bulgaria.

3.3. ECHIPAMENTELE DE APLICARE A PESTICIDELOR

Articolul 8 impune statelor membre să ia măsuri pentru a se asigura că echipamentele de aplicare a pesticidelor, de exemplu, pulverizatoarele pentru lanuri și livezi, sunt inspectate la intervale regulate și că toate echipamentele în uz au fost testate cel puțin o dată până la 26 noiembrie 2016. Statele membre trebuie, de asemenea, să instituie sisteme de certificare care să permită verificarea inspecțiilor.

În general, statele membre au instituit sistemele respective, conform cerințelor, dar este neclară imaginea generală a ratei globale de conformitate, care variază foarte mult între statele membre. În prezent, Comisia evaluează evoluția situației din noiembrie 2016 încoace.

Douăzeci și șase²⁹ de PNA au prevăzut obiectivul de a se asigura că echipamentele de aplicare a pesticidelor vor fi testate conform cerințelor directivei. Cincisprezece planuri au indicat că țările respective aveau deja diferite planuri operaționale de testare a pulverizatoarelor dinainte de adoptarea directivei.

Pentru a sprijini statele membre în acest domeniu, astfel cum se prevede la articolul 20 din directivă, în 2015 a fost publicat un nou standard armonizat pentru testarea echipamentelor de aplicare a pesticidelor, EN ISO 16122³⁰. Acest standard reglementează pulverizatoarele (mașinile de stropit) cu rampă orizontală, pulverizatoarele utilizate pentru arbuști și în pomicultură, precum și pulverizatoarele fixe și semi-mobile. El clarifică cerințele esențiale de sănătate și de siguranță, precum și cerințele de mediu care trebuie verificate în timpul inspecțiilor. Standardul armonizat ar trebui să faciliteze eforturile statelor membre de a recunoaște certificatele acordate în alte state membre, astfel cum se prevede la articolul 8 alineatul (6) din directivă.

Chestionarul din 2016 arată că douăzeci și șase de state membre au instituit sisteme de inspecție și că, până la termenul-limită de 26 noiembrie 2016, fuseseră inspectate aproximativ 900 000 de pulverizatoare. Numai Malta și Cipru nu începuseră încă aceste inspecții. Statele membre nu dispun de date fiabile privind numărul total de pulverizatoare aflate în uz, dar, pe baza estimărilor proprii, până la 50 % dintre pulverizatoarele din UE nu fuseseră testate până la termenul-limită; în Letonia și Grecia, peste 95 % din numărul estimat de pulverizatoare nu fuseseră testate până la termen, iar în Italia, 70 %. Belgia, Țările de Jos și Finlanda au raportat un nivel de testare de aproape 100 %.

Comisia a organizat șase cursuri în cadrul programului „O formare mai bună pentru o hrană mai sigură” în 2015 și 2016 pe tema echipamentelor de aplicare a pesticidelor, pentru 102 inspectorii din 25 de state membre; în 2017 și 2018, vor fi organizate încă 6 cursuri de acest tip. Acest lucru va ajuta la abordarea deficiențelor identificate mai sus și va facilita astfel testări mai uniforme în statele membre.

²⁹ Planurile din Danemarca și Suedia nu conțineau astfel de obiective.

³⁰ Comunicarea Comisiei în cadrul implementării Directivei 2009/128/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 octombrie 2009 de stabilire a unui cadru de acțiune comunitară în vederea utilizării durabile a pesticidelor, JO C 196, 12.6.2015, p. 4-5.

3.4. PULVERIZAREA AERIANĂ

Articolul 9 din directivă interzice pulverizarea aeriană a pesticidelor, în afara cazurilor de derogare.

Pulverizarea aeriană este interzisă, iar derogările se acordă numai în condiții stricte. Zona de pulverizare trebuie să fie joasă, în coborâre și să fie controlată într-un mod eficient.

Toate statele membre au interzis pulverizarea aeriană în temeiul legislației naționale, chiar dacă nu au declarat acest lucru în mod explicit în planul național de acțiune. Deși derogările sunt posibile din punct de vedere legal, în cazuri speciale, în 21 de state membre³¹, în 2014 și 2015, numai 14 state membre au acordat efectiv derogări³². Potrivit acestor derogări, au fost aplicate pesticide pe 1,1 milioane de hectare, din care 70 % terenuri agricole și 30 % păduri, ceea ce reprezintă aproximativ 0,2 % și, respectiv, 0,1 % din zonele totale respective.

În 2015, aproape 95 % din pulverizările aeriene declarate au fost realizate în doar două state membre: Spania, cu 339 000 de hectare, și Ungaria, cu 88 000 de hectare, reprezentând 0,7 % și, respectiv, 0,9 % din suprafețele celor două țări.

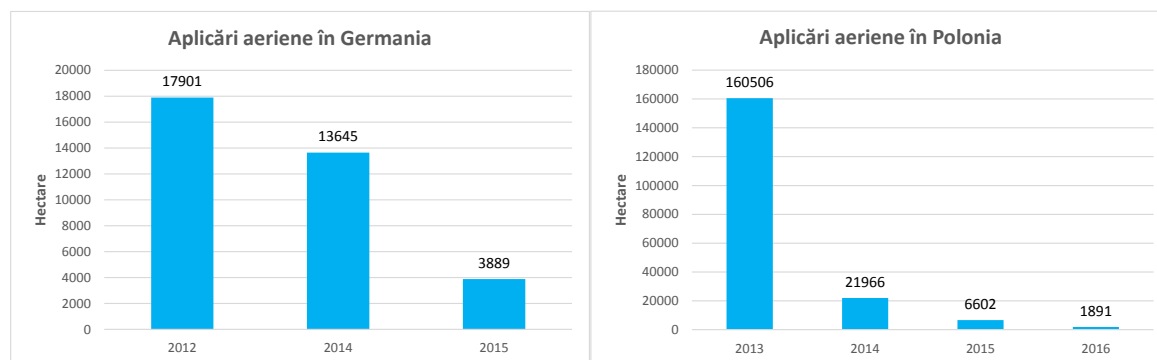

Figura 1: Reducerea aplicării aeriene de pesticide în două state membre

Comisia a examinat chestiunea în cursul auditurilor efectuate în unsprezece state membre, în 2015-2016, și al misiunilor de informare din șase state membre, în 2017. În toate cazurile în care s-au acordat derogări, pulverizarea aeriană a fost efectuată în condițiile stricte prevăzute pentru derogări, în conformitate cu dispozițiile directivei. În sfârșit, zonele tratate în temeiul derogărilor au scăzut semnificativ în ultimii ani, așa cum se poate observa din graficele de mai sus.

Cu toate acestea, Comisia va continua să examineze modul în care statele membre evaluează cererile de derogare, inclusiv prin audituri, pentru a se asigura faptul că toate condițiile stricte impuse pentru derogări sunt respectate și controlate în mod corespunzător.

³¹ Belgia, Bulgaria, Croația, Cipru, Republica Cehă, Danemarca, Franța, Germania, Ungaria, Italia, Letonia, Lituania, Țările de Jos, Luxemburg, Polonia, Portugalia, România, Slovacia, Spania, Suedia, Regatul Unit.

³² Bulgaria, Republica Cehă, Croația, Cipru, Franța, Germania, Ungaria, Italia, Luxemburg, Polonia, Portugalia, Slovacia, Spania, Regatul Unit. Grecia nu a furnizat informații privind pulverizarea aeriană, iar Bulgaria, Republica Cehă și Franța nu au furnizat date privind zonele tratate.

3.5. INFORMAREA ȘI SENSIBILIZAREA

Articolul 7 alineatul (1) din directivă impune statelor membre să ia măsuri în vederea informării publicului și a promovării și facilitării programelor de informare și sensibilizare, precum și în vederea promovării punerii la dispoziția publicului a unor informații precise și echilibrate privind pesticidele. Articolul 10 precizează că statele membre pot include în planurile lor dispoziții privind informarea persoanelor care ar putea fi expuse la devierea produselor pulverizate.

Această dispoziție este utilizată pe larg în unele state membre și în unele zone, dar există în continuare potențial pentru diseminarea bunelor practici și pentru utilizarea mai amplă a acestora, în vederea informării publicului și a părților interesate.

Toate PNA-urile includ măsuri planificate de punere a informațiilor la dispoziția publicului. Numai România și Spania și-au stabilit obiective clare în acest domeniu.

Principalul instrument utilizat de autoritățile statelor membre pentru a oferi publicului larg informații precise și echilibrate privind utilizarea durabilă a pesticidelor este prin intermediul site-urilor lor web. Site-urile web naționale sunt completate de un site dedicat al Comisiei, care este în prezent în curs de a fi modernizat și transformat într-un portal web cu linkuri către site-urile tuturor statelor membre și către alte surse de informare. Acest instrument va oferi posibilitatea de a partaja informații în cadrul site-urilor și între acestea cu privire la o gamă întregă de subiecte, inclusiv materiale de orientare cu privire la IPM și la sistemele de asistență decizională.

În răspunsurile la chestionarul din 2016, șase state membre³³ au informat Comisia cu privire la dispoziții naționale conform cărora fermierii au obligația de a-și informa vecinii și rezidenții locali înainte de a aplica pesticide, cel puțin la cerere. De exemplu, în Suedia și în Țările de Jos, operatorii care intenționează să utilizeze pesticide în zone în care are acces public larg trebuie să amplaseze un panou cu informații detaliate cu cel puțin o săptămână înainte de aplicarea pesticidelor. În cursul misiunilor de informare ale Comisiei din 2017, statele membre au furnizat exemple de campanii de informare dedicate, inclusiv de campanii de sensibilizare menite să informeze grădinarii amatori cu privire la riscurile utilizării de pesticide, în Danemarca, Polonia și Suedia, precum și de concursuri dedicate școlărilor cu privire la riscurile prezentate de pesticide, în Polonia și Italia.

3.6. MEDIUL ACVATIC ȘI APA POTABILĂ

Articolul 11 din directivă impune statelor membre să se asigure că se adoptă măsuri corespunzătoare de protecție a mediului acvatic și a rezervelor de apă potabilă de efectele pesticidelor.

Statele membre au adoptat o serie de măsuri pentru protejarea mediului acvatic în cazul utilizării pesticidelor, dar în absența unor ținte măsurabile în majoritatea planurilor naționale de acțiune, este dificil să se evalueze progresele înregistrate.

Douăzeci și șapte de planuri naționale de acțiune includ o mulțime de detalii în acest domeniu, Franța fiind singura țară care omite acest lucru. Acțiunile în domeniu acoperă mai multe arii. În ceea ce privește aplicarea pesticidelor, măsurile includ utilizarea de tehnologii

³³ Spania, Croația, Suedia, Țările de Jos, Ungaria, Malta.

de reducere a devierii și interzicerea umplerii pulverizatoarelor din cursurile de apă. Sunt disponibile stimulente financiare, inclusiv pentru zonele-tampon din apropierea cursurilor de apă în cadrul programelor de agromediu, subvenții de capital pentru cumpărarea de duze cu deviere mică și amenajarea de albie ecologice pentru captarea scurgerilor rezultate în urma spălării pulverizatoarelor. Cu toate acestea, în majoritatea statelor membre, aceste măsuri au o acoperire foarte limitată. Alte măsuri se referă la educație și la transferul de cunoștințe. Deși statele membre au pus în aplicare o gamă amplă de măsuri în acest domeniu, așa cum se arată mai sus, țintele și calendarele stabilite se referă fie la realizarea anumitor acțiuni, de exemplu la instituirea zonelor-tampon din apropierea cursurilor de apă, fie, în unele state membre, la atingerea standardelor existente de calitate a apei în temeiul altor acte legislative.

Așa cum s-a subliniat în documentul de lucru al serviciilor Comisiei privind agricultura și gestionarea durabilă a apei în Europa³⁴, Directiva privind utilizarea durabilă a pesticidelor este un instrument important pentru îndeplinirea obiectivelor privind starea bună a apelor în conformitate cu Directiva-cadru privind apa (2000/60/CE)³⁵. Cu toate acestea, țintele și calendarele statelor membre destinate protejării mediului acvatic nu sunt întotdeauna legate în mod explicit de obiectivele de mediu ale Directivei 2000/60/CE. Statele membre au pus în aplicare programe de monitorizare a mediului în temeiul Directivei 2000/60/CE, al Directivei 2006/118/CE³⁶ privind apele subterane, al Directivei 2008/105/CE³⁷ privind standardele de calitate a mediului în domeniul apei de suprafață și al Directivei 1998/83/CE privind apa potabilă³⁸. Programele de monitorizare, precum și indicatorii și țintele aferente, trebuie să se refere la mai multe compartimente, printre care biota și/sau sedimentele, pentru a acoperi în mod adecvat riscurile prezentate de compușii susceptibili de bioacumulare. Rezultatele monitorizării apelor arată că pesticidele din diferite surse contribuie la starea proastă a corpurilor de apă în 16 state membre și afectează 20 % din apele subterane și 16 % din râuri și din apele de tranziție clasificate ca fiind în stare chimică precară, conform Raportului nr. 8/2012 al AEM intitulat „Apele europene - evaluarea stării și a presiunilor”^{39,40}.

În răspunsurile la chestionarul din 2016, statele membre au raportat Comisiei faptul că, în 2014 și 2015, au fost testate în vederea detectării reziduurilor de pesticide un total de peste un milion de probe de apă. Această cifră trebuie comparată cu cele 84 000 de eșantioane oficiale de produse alimentare analizate pentru identificarea de reziduuri de pesticide în 2015. Probele de apă au fost prelevate din apă de suprafață, din apă subterană și din apă potabilă.

---

³⁴ SWD(2017) 153 final.; https://circabc.europa.eu/sd/a/abff972e-203a-4b4e-b42e-a0f291d3fd9/SWD_2017_EN_V4_P1_885057.pdf

³⁵ Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei, JO L 327, 22.12.2000, p. 1-73.

³⁶ Directiva 2006/118/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind protecția apelor subterane împotriva poluării și a deteriorării, JO L 372, 27.12.2006, p. 19-31.

³⁷ Directiva 2008/105/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2008 privind standardele de calitate a mediului în domeniul apei, de modificare și de abrogare a Directivelor 82/176/CEE, 83/513/CEE, 84/156/CEE, 84/491/CEE, 86/280/CEE ale Consiliului și de modificare a Directivei 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului, JO L 348, 24.12.2008, p. 84-97.

³⁸ Directiva 98/83/CE a Consiliului din 3 noiembrie 1998 privind calitatea apei destinate consumului uman, JO L 330, 5.12.1998, p. 32-54.

³⁹ <https://www.eea.europa.eu/publications/european-waters-assessment-2012>

⁴⁰ Aceste cifre subestimează probabil proporția de râuri și de ape de tranziție aflate în pericol din cauza pesticidelor. Din cauza modului în care s-a făcut prima raportare a planurilor de gestionare a bazinelor hidrografice, la vremea respectivă nu a fost posibil să se determine cu precizie proporția apelor de suprafață în care pesticidele identificate ca substanțe poluante specifice reprezentau un risc. Este în curs acum evaluarea de către Comisie a celei de-a doua tranșe de planuri de gestionare a bazinelor hidrografice (2016-2021), iar cifrele actualizate vor fi disponibile în cursul anului 2018.

Majoritatea probelor prelevate au fost de apă potabilă, în cazul căreia rezultatele au indicat o rată mare (99 %) de respectare a limitei legale din UE stabilite prin Directiva 1998/83/CE. Cu toate acestea, probele sunt prelevate după tratamentele necesare pentru eliminarea pesticidelor.

Gama de pesticide analizate în cadrul programelor de monitorizare a mediului a variat în interiorul și între statele membre vizitate în 2017. Germania, Țările de Jos și Danemarca și-au stabilit ținte clare în ceea ce privește respectarea acestor dispoziții, ceea ce ajută autoritățile la evaluarea și la demonstrarea progreselor obținute. În multe regiuni din Italia, au fost monitorizate și substanțe suplimentare față de substanțele prioritare menționate de Directiva-cadru privind apa. În Polonia însă, lista de pesticide monitorizate a inclus numai substanțele prioritare ale UE. Atât în Germania, cât și în Danemarca, pesticidele descoperite în apa subterană au fost în principal pesticide persistente care nu mai sunt autorizate, comercializate sau utilizate în UE.

3.7. REDUCEREA UTILIZĂRII PESTICIDELOR ÎN ANUMITE ZONE

Articolul 12 din directivă impune statelor membre să se asigure că utilizarea pesticidelor este redusă la minimum sau interzisă în anumite zone specifice. Acestea includ zonele utilizate de publicul larg sau de grupuri vulnerabile, zonele protejate și zonele tratate recent utilizate de lucrătorii agricoli. Trebuie adoptate măsuri adecvate de management al riscurilor, favorizându-se în primul rând utilizarea de pesticide cu risc redus și de măsuri de control biologic.

Comisia ia cunoștință de gama largă de măsuri puse în aplicare de statele membre pentru reducerea utilizării pesticidelor în anumite zone și de efectele pozitive ale acestora, dar remarcă totuși absența unor ținte măsurabile în majoritatea statelor membre.

În PNA-urile lor, 26 de state membre⁴¹ descriu măsuri de minimizare a utilizării pesticidelor în zonele publice, dar majoritatea nu stabilesc niciun fel de ținte specifice de reducere a utilizării pentru zonele publice. Cu toate acestea, se remarcă unele bune practici, cum ar fi în Danemarca, unde s-a stabilit o țintă globală de reducere a utilizării și, în plus, se stabilesc cote de pesticide pentru fiecare teren de golf. În alte zone publice, scopul este eliminarea treptată a utilizării pesticidelor. Numai PNA-urile din Letonia, Malta, Spania și Italia conțin măsuri specifice pentru zonele recent tratate în ceea ce privește protecția lucrătorilor agricoli.

În răspunsurile la chestionarul din 2016, 26 de state membre⁴² au raportat că au interzis sau au restricționat utilizarea pesticidelor în zonele protejate (astfel cum sunt definite în Directiva 2000/60/CE) și în zonele de conservare (astfel cum sunt definite în Directivele 79/409/CEE⁴³ și 92/43/CEE⁴⁴). În cursul misiunilor de informare din 2017, Comisia a văzut exemple de restricții aplicate în statele membre: Polonia interzice utilizarea pesticidelor nocive, toxice sau foarte toxice în zonele publice, cum ar fi locurile de joacă, școlile primare sau grădinițele, fără

⁴¹ Planurile României și Portugaliei nu fac niciun fel de referire la altfel de măsuri.

⁴² Irlanda și Regatul Unit nu au furnizat răspunsuri.

⁴³ Directiva 79/409/CEE a Consiliului din 2 aprilie 1979 privind conservarea păsărilor sălbatice, JO L 103, 25.4.1979, p. 1-18.

⁴⁴ Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică, JO L 206, 22.7.1992, p. 7-50.

posibilitatea de a se acorda derogări. Alte state membre au interzis pesticidele care conțin glifosat în alte zone decât cele agricole (de exemplu, Italia) sau în parcurile naționale și în rezervațiile naturale (de exemplu, Germania). În Germania, s-au acordat în doi ani doar 17 derogări pentru utilizarea de pesticide în zone publice. Danemarca a raportat că utilizarea pesticidelor în zone publice a fost redusă cu 90 % din 1995 încoace.

3.8. MANIPULAREA ȘI DEPOZITAREA PESTICIDELOR

Articolul 13 din directivă impune statelor membre să se asigure că manipularea și depozitarea pesticidelor și tratarea ambalajelor și a resturilor acestora nu pun în pericol sănătatea umană sau mediul.

Deși au fost instituite sisteme de control al manipulării și depozitării pesticidelor în aproape toate statele membre, eficacitatea acestora nu poate fi întotdeauna evaluată din cauza lipsei unor ținte măsurabile.

PNA-urile abordează în general chestiunea, dar numai planul italian se ocupă în mod specific de toate cerințele directivei, respectiv de depozitarea, manipularea, diluarea și amestecul pesticidelor înainte de aplicare, de manipularea ambalajelor, de eliminarea resturilor și a amestecurilor din rezervoare și de curățarea echipamentelor. Inițiativele privind eliminarea recipientelor de pesticide goale sunt menționate în 18 planuri, acestea fiind cele mai des întâlnite acțiuni din domeniu. Nouă dintre planuri se referă la standardele de depozitare. Alte acțiuni descrise în planuri includ standardele de depozitare revizuite, curățarea echipamentelor de aplicare și eliminarea sigură a vechilor pesticide/resturi de pesticide neînregistrate.

Punerea în aplicare a acestor cerințe a fost evaluată, în cadrul auditurilor Comisiei, în 19 state membre în perioada 2012-2014. În momentul auditurilor, 15 state membre adoptaseră măsuri privind manipularea și depozitarea pesticidelor, printre care recuperarea și eliminarea ambalajelor și a resturilor de pesticide. Colectarea, transportul și eliminarea în condiții de siguranță a ambalajelor și a resturilor se efectuau de către întreprinderi autorizate, în patru state membre în cadrul unei colaborări între autorități și industria pesticidelor. Statele membre au completat punerea în aplicare a legislației naționale privind manipularea și depozitarea în condiții de siguranță a pesticidelor cu inspecții ale instalațiilor de depozitare.

În răspunsurile la chestionarul din 2016, 25 de state membre⁴⁵ au declarat că au instituit sisteme de colectare și eliminare în siguranță a recipientelor goale și a ambalajelor de produse de protecție a plantelor (PPP). În 21 de state membre, aceste sisteme cuprind și colectarea și eliminarea sigură a pesticidelor învechite și expirate și a resturilor acestora. Cincisprezece state membre au instituit sisteme de autorizare a instalațiilor de depozitare a pesticidelor la producători și la distribuitori.

3.9. GESTIONAREA INTEGRATĂ A DĂUNĂTORILOR

Articolul 3 din directivă prevede o definiție a IPM, iar articolul 14 alineatul (4) impune statelor membre să prezinte, în cadrul planurilor naționale de acțiune, modalitățile prin care se asigură că principiile generale ale IPM sunt puse în aplicare de către toți utilizatorii profesioniști până la 1 ianuarie 2014. De asemenea, articolul 55 din Regulamentul 1107/2009

⁴⁵ În Grecia, nu există un sistem de colectare a ambalajelor și a recipientelor goale, iar Bulgaria și Regatul Unit nu au furnizat răspunsuri.

prevede că utilizarea corectă a pesticidelor presupune și respectarea dispozițiilor directivei, în special a celor privind IPM.

Ce este IPM?

- Pe lângă promovarea agriculturii ecologice, IPM este unul dintre instrumentele de gestionare a dăunătorilor cu un aport redus de pesticide.
- IPM presupune o abordare integrată pentru prevenirea apariției și/sau eliminarea organismelor dăunătoare plantelor prin utilizarea tuturor informațiilor, instrumentelor și metodelor fitosanitare disponibile.
- IPM urmărește menținerea utilizării pesticidelor și a altor forme de intervenție la niveluri care să fie justificate economic și ecologic și care să reducă sau să minimizeze riscurile pentru sănătatea umană și pentru mediu.
- Metodele biologice, fizice și alte metode nechimice durabile trebuie preferate metodelor chimice, dacă acestea asigură un control corespunzător al dăunătorilor.

Statele membre trebuie să elaboreze criterii clar definite de evaluare sistematică a aplicării celor opt principii de IPM și să ia măsurile adecvate de impunere a punerii în practică în caz contrar. Aceste instrumente ar putea să confirme dacă rezultatul urmărit al IPM, astfel cum este specificat în directivă, respectiv reducerea dependenței de utilizarea pesticidelor, este atins.

Cele opt principii generale ale gestionării integrate a dăunătorilor sunt specificate în anexa III la directivă. Cu toate acestea, nu se definește în mod explicit cum ar trebui aplicate în practică aceste principii. În parte datorită diversității agriculturii din UE în ceea ce privește clima, culturile și tehnicile de producție și în parte datorită principiului subsidiarității, cele opt principii în materie de IPM sunt puse în aplicare în moduri foarte diferite de utilizatorii profesioniști de pesticide din întreaga UE. Statele membre continuă să sprijine agricultura ecologică în calitate de sistem cu aport redus de pesticide, ceea ce a făcut să crească numărul de ferme ecologice. Suprafața agricolă ecologică din UE reprezenta, în 2015, 6,2 % din suprafața agricolă totală.

În planurile naționale de acțiune, toate statele membre au indicat că sunt în curs de a adopta o gamă amplă de măsuri cuprinzătoare pentru a promova punerea în aplicare a IPM. În 24 de state membre⁴⁶, există sisteme finanțate din fonduri publice pentru prognoze, alerte și diagnostice timpurii în ceea ce privește combaterea dăunătorilor și a bolilor și praguri economice stabilite pentru dăunătorii semnificativi, pentru a-i ajuta pe fermieri în procesul de luare a deciziilor. În acest scop, sunt disponibile instrumente IT pe site-urile oficiale. Douăsprezece state membre au instituit rețele de ferme demonstrative pentru IPM pentru dezvoltarea și diseminarea tehnicilor de IPM adaptate la condițiile climatice și la culturile locale. În plus, utilizatorii profesioniști au acces la o gamă largă de orientări privind IPM, elaborate de serviciile oficiale și de organizațiile care reprezintă grupurile profesionale. Statele membre sunt obligate să includă principiile generale de IPM în sistemul lor de consiliere agricolă, în conformitate cu articolul 12 alineatul (2) litera (e) din Regulamentul

---

⁴⁶ Regatul Unit nu a furnizat niciun răspuns și nu au existat sisteme finanțate public în Țările de Jos, în Cipru și în Malta.

(UE) nr. 1306/2013⁴⁷. Statele membre au subliniat faptul că serviciile de consiliere oficiale, care sunt independente de interesele comerciale, sunt foarte importante pentru punerea în aplicare a IPM.

Comisia și statele membre au cofinanțat rețeaua ENDURE⁴⁸, care reunește cercetarea, învățământul și transferul de cunoștințe din domeniul agricol cu un interes special pentru IPM. Comisia a sprijinit, prin cel de-al șaptelea program-cadru al Uniunii Europene, proiectul C-IPM⁴⁹, menit să creeze un forum pentru cercetarea și elaborarea priorităților în domeniul IPM, să conecteze inițiativele de cercetare existente și să propună noi direcții de cercetare. Un număr mare de noi proiecte de cercetare au fost finanțate de Comisie⁵⁰. În 2014 și 2016, în Germania, au fost organizate două ateliere de IPM ale UE, în colaborare cu autoritățile germane. Prin programul „O formare mai bună pentru o hrană mai sigură”, Comisia va organiza o serie de cursuri de formare începând din 2018 pentru experți din statele membre, pe tema punerii în aplicare a IPM.

Statele membre nu au transformat principiile IPM în criterii obligatorii și evaluabile. Ele consideră IPM în primul rând drept un instrument educativ pentru fermieri și nu dispun de metode de evaluare a respectării principiilor IPM. Deși statele membre iau o serie de măsuri de promovare a utilizării IPM, acest lucru nu înseamnă neapărat că tehnicile de IPM relevante sunt și aplicate efectiv de utilizatori. Fermierii sunt operatori economici, astfel că, deși tehnicile IPM sunt sustenabile pe termen lung, IPM poate însemna un risc economic mai ridicat pe termen scurt. De exemplu, poate părea preferabilă cultivarea porumbului sau a grâului în monocultură din motive economice. Cu toate acestea, această abordare pe termen scurt a gestionării terenurilor implică un risc considerabil de costuri ridicate pe termen mai lung, de exemplu din cauza creșterii populațiilor de dăunători sau de buruieni în monoculturi. În final, monoculturile pot duce la pierderea biodiversității, la eroziunea solului și chiar la deșertificare. Ca exemplu de abordare pe termen scurt, România a acordat autorizații de urgență pentru utilizarea de neonicotinoide pentru tratarea semințelor pe o suprafață nedefinită destinată cultivării cu porumb, fără a analiza mai întâi, ca alternativă, potențialul rotației culturilor.

În timpul misiunilor de informare în statele membre din 2017, Comisia a identificat exemple de moduri în care se evaluează aplicarea IPM. În multe cazuri, evaluarea se baza pe autoevaluarea fermierilor, care a arătat că practicile de IPM sunt aplicate pe scară mai largă în producția de legume, în sere și în pepiniere decât pe terenurile arabile. În plus, verificarea punerii în aplicare a IPM se realizează pentru programe voluntare și pentru certificarea privată a standardelor de bune practici agricole.

În toate cele șase state membre vizitate, autoritățile au afirmat că, în opinia lor, unele tehnici de IPM ar putea fi adoptate pe o bază mai extinsă, de exemplu rotația culturilor, selecția adecvată a semințelor și a materialului săditor și utilizarea unor tehnici de cultivare adecvate. O anchetă din Danemarca a confirmat acest punct de vedere, arătând că, deși gradul de

---

⁴⁷ Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 352/78, (CE) nr. 165/94, (CE) nr. 2799/98, (CE) nr. 814/2000, (CE) nr. 1290/2005 și (CE) nr. 485/2008 ale Consiliului, JO L 347, 20.12.2013, p. 549-607.

⁴⁸ <http://www.endure-network.eu/endure>

⁴⁹ <http://c-ipm.org/>

⁵⁰ Al șaptelea program-cadru: CO-FREE, TEAMPEST, BIOCAMES, SharCo, DROPSA, Fruit Breedomics, EU-Berry, INNOVINE, MARS EUPHOROS, VALORAM, PRATIQUE, ISEFOR, QBOL, Q-Detect, TESTA; Orizont 2020: EUCLID, EMPHASIS, BLOSTER: http://cordis.europa.eu/projects/home_en.html

cunoaștere a tehnicilor IPM a crescut în rândul fermierilor, nivelul efectiv de implementare a acestor tehnici a crescut numai marginal. O analiză efectuată de către Țările de Jos a arătat că principiile IPM sunt puse în aplicare în general de fermieri, dar că niciunul dintre principiile generale de IPM nu este utilizat la potențialul său deplin.

Statele membre au subliniat disponibilitatea insuficientă a pesticidelor cu risc redus și nechimice ca barieră în calea evoluției în continuare a IPM. Stimulentele pentru înregistrarea produselor cu risc redus și nechimice sunt menționate, totuși, doar într-un număr mic de planuri naționale de acțiune. Prin urmare, autorizarea și promovarea pesticidelor cu risc redus și nechimice este o altă măsură importantă de sprijin pentru gestionarea dăunătorilor cu aport redus de pesticide. În trei state membre⁵¹, proporția de substanțe active nechimice din pesticide, comparativ cu toate substanțele active din pesticidele autorizate, a fost ridicată, de peste 10 % în 2015.

3.10. INDICATORI DE RISC

Pentru măsurarea progreselor realizate în ceea ce privește reducerea riscurilor și a efectelor adverse ale utilizării pesticidelor asupra sănătății umane și asupra mediului, articolul 15 din directivă prevede instituirea unor indicatori de risc armonizați. Articolul prevede, de asemenea, că statele membre pot continua să folosească indicatorii naționali existenți sau pot adopta alți indicatori adecvați, după caz.

Comisia a informat statele membre că va iniția discuții pentru a vedea dacă se poate ajunge la un consens cu privire la elaborarea unor indicatori de risc armonizați fără a înlocui indicatorii naționali complementari.

Până în prezent, Comisia nu a stabilit încă niciun fel de indicatori de risc armonizați la nivelul UE. Deși Comisia a identificat recent anumite deficiențe în ceea ce privește disponibilitatea și calitatea statisticilor privind pesticidele⁵², dintre care multe nu pot fi utilizate în prezent din motive de confidențialitate și de limitări impuse de legislație, experiența dobândită arată că măsurarea riscurilor este complexă și, având în vedere datele disponibile la nivelul UE, ea nu poate fi realizată prin simpla referire la vânzările totale de produse fitosanitare, din cauză că riscurile prezentate de pesticide variază în funcție de o serie de factori, în special de substanțele active constituente, dar și în funcție de cum sunt utilizate pesticidele.

În absența unor indicatori de risc armonizați, statele membre continuă să aplice indicatorii de risc existenți, descriși în unele planuri naționale de acțiune. De exemplu, Danemarca a elaborat un „indicator de sarcină a pesticidului”, care calculează sarcina potențială asupra mediului și sănătății omului reprezentată de pesticidul individual de pe piață, pe baza clasificării sale toxicologice.

3.11. PRODUSE CU RISC REDUS

Articolul 14 din directivă prevede că statele membre trebuie să ia toate măsurile necesare pentru promovarea gestionării dăunătorilor cu aport redus de pesticide, acordând prioritate, ori de câte ori este posibil, metodelor nechimice, astfel încât utilizatorii profesioniști de pesticide

⁵¹ Austria, Italia și Suedia.

⁵² Raport al Comisiei către Parlamentul European și Consiliu privind punerea în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1185/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2009 privind statisticile referitoare la pesticide, COM(2017) 109 final.

să treacă la utilizarea practicilor și a produselor cu cele mai mici riscuri pentru sănătatea umană și pentru mediu.

Comisia ia măsuri pentru a accelera disponibilitatea pesticidelor cu risc redus.

Atunci când sunt identificate substanțe cu risc redus, se pot aplica stimulentele relevante prevăzute în Regulamentul (CE) nr. 1107/2009. Acestea includ o perioadă mai lungă de aprobare, de 15 ani (în locul perioadei normale de 10 ani), o perioadă mai lungă de protecție a datelor și o procedură de autorizare accelerată pentru PPP-urile cu risc redus (120 de zile în loc de un an).

Pentru a crește gradul de disponibilitate al substanțelor cu risc redus, Comisia a acordat prioritate evaluării substanțelor active cu risc potențial redus în cadrul programului de revizuire în curs⁵³. Odată cu adoptarea Regulamentului (UE) 2017/1432, Comisia a clarificat criteriile existente pentru identificarea și aprobarea substanțelor cu risc redus⁵⁴. În prezent, din totalul de aproape 500 de substanțe, numai zece sunt aprobate ca substanțe cu risc redus. Totuși, se estimează că, printre substanțele deja aprobate în temeiul Directivei 91/414/CEE, peste 70 este probabil să respecte criteriile nou-adoptate de risc redus. În următorii trei ani, aceste substanțe vor fi reevaluate pentru reînnoirea aprobării și această operațiune are potențialul de a conduce la creșterea numărului total de substanțe active cu risc redus.

Pe lângă produsele cu risc redus, Regulamentul (CE) nr. 1107/2009 cuprinde dispoziții specifice și cu privire la substanțele de bază. Acestea sunt substanțe precum compușii alimentari utilizați în mod tipic în alte scopuri decât pentru protecția plantelor, cum ar fi oțetul. Ele sunt în principal de origine biologică/naturală și sunt adesea utilizate în mod tradițional în agricultura ecologică. În prezent, există 15 substanțe de bază aprobate, iar Comisia și statele membre sunt implicate activ în extinderea gamei autorizate a acestor substanțe. Mai pot fi utilizați, ca tehnici alternative de control al dăunătorilor, și așa-numiții „agenți de bio-control”, cum ar fi insectele benefice sau nematodele, dar aceștia se situează în afara domeniului de aplicare al Regulamentului (CE) nr. 1107/2009.

---

⁵³ Decizia de punere în aplicare a Comisiei din 28 septembrie 2016 privind stabilirea unui program de lucru pentru evaluarea cererilor de reînnoire a aprobărilor substanțelor active care expiră în 2019, 2020 și 2021, în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1107/2009 al Parlamentului European și al Consiliului, JO C 357, 29.9.2016, p. 9-11.

⁵⁴ Regulamentul (UE) 2017/1432 al Comisiei din 7 august 2017 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1107/2009 al Parlamentului European și al Consiliului privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare cu privire la criteriile de aprobare a substanțelor active cu risc redus, JO L 205, 8.8.2017, p. 59-62.

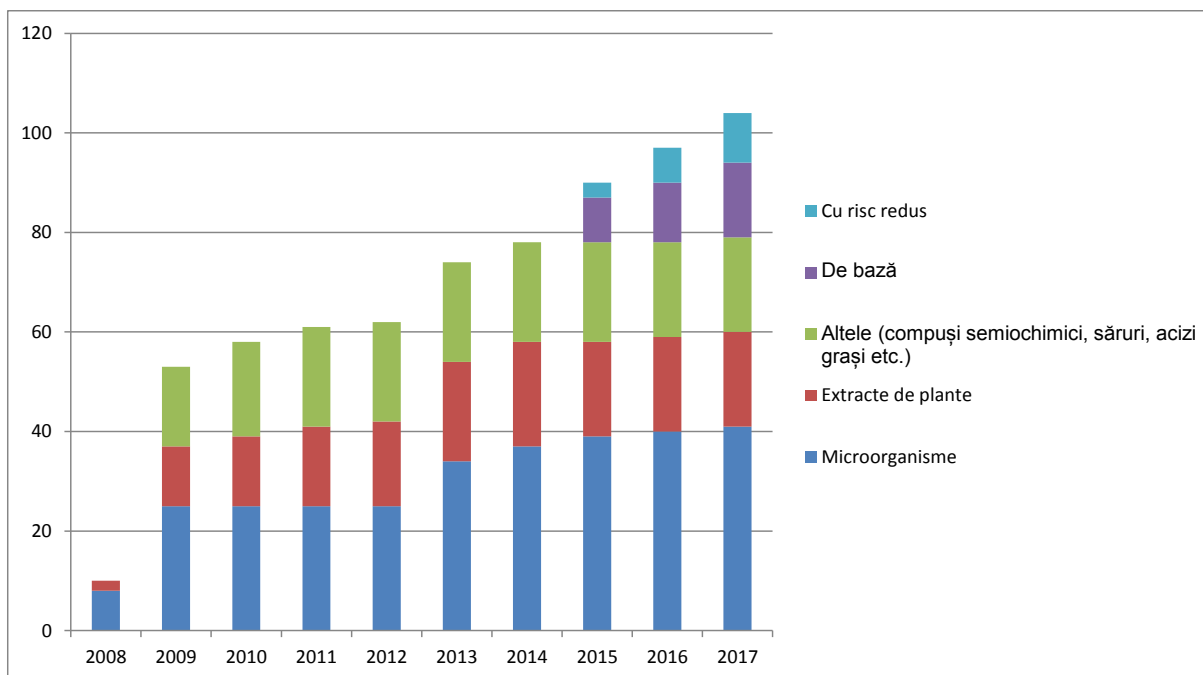

Figura 2: Creșterea numărului de substanțe alternative aprobate de către UE

În sfârșit, prin programele sale de cercetare și inovare, Comisia continuă să sprijine o gamă largă de cercetări în domeniul protecției plantelor pentru identificarea de noi produse cu risc redus și de noi tehnici de control biologic⁵⁵.

4. CONCLUZII

De mai bine de 20 de ani, în Uniunea Europeană există acte legislative și măsuri de sprijin substanțiale pentru a susține o utilizare în siguranță, cât mai redusă și mai precisă a pesticidelor în agricultură. Directiva oferă potențialul de a reduce semnificativ riscurile legate de utilizarea pesticidelor. Cu toate acestea, până când va fi pusă în aplicare în mod mai riguros de către statele membre, îmbunătățirile pe care le poate aduce sunt limitate și, cu siguranță, sunt insuficiente pentru a duce la îmbunătățirea mediului și a sănătății umane pe care a fost menită să o aducă directiva. Planurile naționale de acțiune cu obiective clare și măsurabile le pot permite statelor membre să le demonstreze cetățenilor că aplică în mod corespunzător directiva, și chiar că fac mai mult decât le impune aceasta, propunând modalități inovatoare de reducere a riscurilor pe care le prezintă pesticidele.

4.1 Planurile naționale de acțiune și punerea în aplicare a directivei

PNA-urile sunt mijloacele prin care statele membre își stabilesc ținte și acțiuni în vederea atingerii obiectivului directivei și pot fi astfel considerate un pas semnificativ către o utilizare durabilă a pesticidelor. Statele membre lucrează în prezent la revizuirea primelor lor planuri, iar imaginea completă a stadiului de punere în aplicare va fi clară numai după finalizarea revizuirii.

⁵⁵ De exemplu, următoarele proiecte din cadrul celui de-al șaptelea Program-cadru: [AGROCOS](http://cordis.europa.eu/project/rcn/94701_en.html) (http://cordis.europa.eu/project/rcn/94701_en.html), [PURE](http://cordis.europa.eu/project/rcn/98869_en.html) (http://cordis.europa.eu/project/rcn/98869_en.html), [CO-FREE](http://cordis.europa.eu/project/rcn/101750_en.html) (http://cordis.europa.eu/project/rcn/101750_en.html), [BIOCOMES](http://cordis.europa.eu/project/rcn/111189_en.html) (http://cordis.europa.eu/project/rcn/111189_en.html), [Prolarix](http://cordis.europa.eu/project/rcn/110948_en.html) (http://cordis.europa.eu/project/rcn/110948_en.html).

În pofida acestor progrese substanțiale, prezentul raport a identificat lacune substanțiale în multe domenii ale planurilor, de exemplu, în legătură cu pulverizarea aeriană, cu informarea publicului, cu colectarea informațiilor cu privire la cazurile de intoxicații și cu măsurile de protecție a mediului acvatic. Gestionarea integrată a dăunătorilor este una dintre pietrele de temelie ale directivei și, prin urmare, este deosebit de îngrijorător faptul că statele membre nu și-au stabilit încă ținte clare și nu au asigurat punerea lor în aplicare, nici măcar în ceea ce privește utilizarea pe scară mai largă a tehnicilor de gestionare a terenurilor precum rotația culturilor. Statele membre trebuie să-și amelioreze calitatea planurilor, în special prin stabilirea de ținte și de indicatori specifici și măsurabili, în vederea unei strategii pe termen lung pentru reducerea riscurilor și a efectelor utilizării pesticidelor. Aceste îmbunătățiri ar trebui să fie incluse în planurile de acțiune revizuite, ceea ce le-ar permite statelor membre să monitorizeze continuu progresele înregistrate în ceea ce privește punerea în aplicare și să-și ajusteze strategia în funcție de necesități.

Comisia s-a adresat în scris statelor membre în care a remarcat omisiuni fie în cadrul planurilor, fie în ceea ce privește punerea lor în aplicare, pentru a le aminti de obligațiile pe care le au și de importanța punerii în aplicare a acestei directive. Pe baza celor șase vizite de informare efectuate în statele membre în 2017, Comisia va continua să evalueze PNA-urile și să monitorizeze punerea în aplicare a directivei de către statele membre, prin audituri și prin alte acțiuni și activități de monitorizare, pentru a se asigura de atingerea obiectivelor directivei. Dacă este necesar, Comisia va lua în considerare acțiuni de constatare a neîndeplinirii obligațiilor.

4.2 Activitățile Comisiei în sprijinul statelor membre

În raportul său către Consiliu, Grupul de experți privind protecția durabilă a plantelor, instituit în timpul președinției neerlandeze, a prezentat un plan de punere în aplicare privind creșterea disponibilității produselor fitosanitare cu risc redus și accelerarea punerii în aplicare a gestionării integrate a dăunătorilor în statele membre⁵⁶. Consiliul a aprobat planul în iunie 2016. Una dintre acțiunile complementare propuse prevedea dezvoltarea de către Comisie a site-ului existent consacrat directivei și transformarea acestuia într-un portal web cu linkuri către informațiile relevante disponibile în prezent cu privire la IPM la nivelul UE și al statelor membre. Activitatea de dezvoltare propusă se află într-o fază avansată. Următorul raport general al Comisiei referitor la seria de șase misiuni de informare privind punerea în aplicare a directivei va fi publicat pe acest site.

Deși statele membre au în general sisteme de colectare de informații cu privire la cazurile de intoxicații acute cu pesticide, ele trebuie să îmbunătățească acuratețea datelor primite. Sistemele de colectare a informațiilor privind cazurile de intoxicații cronice nu sunt foarte dezvoltate. Este esențial ca statele membre să dezvolte și să mențină un sistem de supraveghere funcțional privind intoxicațiile profesionale cu pesticide, ca bază pentru intervenții preventive adecvate. Comisia va finaliza orientările privind monitorizarea și supravegherea efectelor utilizării pesticidelor asupra sănătății umane și asupra mediului până la sfârșitul anului 2017 și va analiza, împreună cu statele membre, cum pot fi dezvoltate în continuare aceste sisteme. Comisia va avea în vedere, de asemenea, instituirea unor sisteme de colectare de informații cu privire la suspiciunile de intoxicații cu pesticide, conform dispozițiilor de la articolul 24 alineatul (4) litera (b) din Regulamentul (UE) 2017/625.

---

⁵⁶ http://www.consilium.europa.eu/register/en/content/out/?&typ=ENTRY&i=ADV&DOC_ID=ST-10041-2016-ADD-1

Odată ce directiva va fi pusă în aplicare în toate statele membre și vor fi identificate obligațiile aplicabile direct fermierilor, Comisia va aborda Declarația comună a Parlamentului European și a Consiliului din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013⁵⁷, care invită Comisia să includă părțile relevante din directivă în sistemul de ecocondiționalitate. Mai mult, între timp, Comisia va sprijini statele membre în dezvoltarea de metodologii pentru evaluarea respectării celor opt principii de IPM, ținând seama de diversitatea agriculturii UE și de principiul subsidiarității.

Pentru a măsura progresul realizat în ceea ce privește reducerea riscurilor și a efectelor adverse ale utilizării pesticidelor asupra sănătății umane și asupra mediului, Comisia va începe să lucreze împreună cu statele membre, în a doua jumătate a anului 2017, pentru a ajunge la un consens cu privire la elaborarea unor indicatori de risc armonizați.

Comisia va continua, de asemenea, să colaboreze cu statele membre la diseminarea exemplilor de bune practici privind punerea în aplicare, prin grupuri de lucru și prin acțiuni de formare, acordând prioritate programului „O formare mai bună pentru o hrană mai sigură”, pentru a consolida capacitatea statelor membre de a înțelege și de a aplica principiile utilizării durabile.

În urma adoptării planurilor naționale de acțiune revizuite și având la dispoziție informațiile actualizate, Comisia va elabora un nou raport, care va permite o evaluare mai cuprinzătoare a stadiului de punere în aplicare a directivei.

---

⁵⁷ Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 352/78, (CE) nr. 165/94, (CE) nr. 2799/98, (CE) nr. 814/2000, (CE) nr. 1290/2005 și (CE) nr. 485/2008 ale Consiliului, JO L 347/549, 20.12.2010, p. 59.